

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

-

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

-

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

-

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

-

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

-

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

-

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

Kansallisarkiston näkemyksen mukaan 70 vuoden säilytysaika vaikuttaa perustellulta.

Kansallisarkisto kiinnittää huomiota, että tietojen poistaminen rekisteristä rekisteröinnin päätyttyä ei tarkoita samaa kuin tietojen tuhoaminen tai henkilötietojen anonymisointi, vaan tietojen poistamista aktiivikäyttöisestä rekisteristä (KHO 2017:34). Poistetut tiedot voidaan arkistoida tutkimustarkoituksia varten. EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) ja tietosuojalaki (1050/2018) mahdollistavat henkilötietojen säilyttämisen ja muun käsittelemisen yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa.

Yksityiskohtaisiin perusteluihin olisi hyvä selkeyden vuoksi lisätä, että alkuperäisen käyttötarkoituksen lisäksi voi olla syytä, että - hävitettäviä yhteystietoja lukuun ottamatta – osakasrekisterin tietoja tarvitaan yleisen edun mukaisiin arkistotarkoituksiin ja että kansallisarkisto tulee arvioimaan Valtiovarainministeriön tekemään esityksen pohjalta päätöksellään sitä, onko osakasrekisterin tiedoilla olemassa tällaista arkistollista arvoa vai ei.

Kansallisarkistolla tulee olla arkistolain perusteella tosiasiallinen mahdollisuus päättää arkistoitavista tiedoista. Vähintään 16§:n perusteluissa voisi olla viittaus siihen, että tietojen arkistoinnista päätetään siten kuin arkistolaissa on määrätty. Kansallisarkisto voi arkistotoimen asiantuntijaviranomaisena tällöin arvioida arkistoitavaa tietokokonaisuutta arvonnäilytyksen keinoin. Mietinnön kohdassa 5.2 ”Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen.” Olisi myös aiheellista selkeyttää, että tietojen pysyvä säilyttäminen ei tarkoita samaa kuin arkistointi, eikä siten pysyvistä säilyttämisestä luopuminen tarkoita sitä, ettei tietoja voida kuitenkin katsoa arkistollisesti merkittävästi ja siten arkistoida.

Lisäksi Kansallisarkisto kiinnittää huomioita siihen, että lainsäätäjän tulisi määritellä taho, joka mahdollistaa toiminnallaan tietojen keskitetyn arkistoinnin ja siirtämisen Kansallisarkistoon. Tämä tulisi määritellä digi- ja väestötietoviraston tehtäväksi, koska virasto vastaisi myös kuolinpesän osakasrekisterin tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä.

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

Kansallisarkiston mielestä on tarpeellista, että lakiehdotuksen 24 § sisältää säännökset, jonka mukaan myös Kansallisarkistolle voidaan luovuttaa turvakiellon kohteena olevia tietoja sekä muita luovutusrajoituksen alaisia tietoja, jotta Kansallisarkisto voi toimittaa tarvittavia tietoja osakasrekisteriin

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

Osakasrekisterilain 6 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tuomioistuimilta, Suomen evankelis-luterilaiselta kirkolta ja Suomen ortodoksiselta kirkolta, Kansallisarkistolta, Verohallinnolta, ulosottoviranomaiselta, ulkomaalaishallinnon viranomaisilta sekä ulkoministeriöltä ja sen toimintayksiköltä, jotka ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitettujen perittävän kuolinpesän osakkaita koskevien tietojen kokoamiseksi sekä näiden tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Kansallisarkisto haluaa korostaa sitä, että 6 §:n välttämättömyyskriteerin pitäisi Kansallisarkiston osalta koskea vain niitä tilanteita, joissa kirkkokunnilta saadut perittävän kuolinpesän osakkaita koskevat tiedot eivät ole riittäviä ja tietoja tarvitaan vielä Kansallisarkistolta.

Kansallisarkisto näkemyksen mukaan olisi selkeämpää, jos ”näiden viranomaisten toimialaa koskevia tietoja” korvattaisiin pelkästään sanalla ”tietoja”. Ainakin Kansallisarkiston osalta Kansallisarkiston toimialaa koskevat tiedot voitaisiin tulkita myös sellaisiksi yleisiksi Kansallisarkiston toimialaa koskeviksi tiedoiksi, joilla ei ole mitään tekemistä kuolinpesän osakkaita koskevien tietojen kanssa.

Kansallisarkisto on samaa mieltä siitä, että maksupykälässä ei ole tarpeellista säätää Kansallisarkiston perimistä maksuista vaan että tämä tapahtuu valtion maksuperustelain mukaisesti, kuten yksityiskohtaisissa perusteluissa on tuotu ilmi.

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

-

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

-

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuihistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

-

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

-

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

-

Eräkaski Mikko
Kansallisarkisto